GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 1262
שם התלמיד/ה: _____

תנ"ך

שאלון 1262 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

מדינת ישראל, משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 1262
תנ"ך
הוראות
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון – סיפורי ראשית העולם והאנושות – (2×40) – 80 נקודות
פרק שני – נושאי הבחירה – (1×20) – 20 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ב. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
ג. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד. (2) יש להתרכז בנושא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

כללי המענה במועד זה (חורף תשפ"ו): מכתב הפיקוח על הוראת המקרא בחינוך הממלכתי מיום 15.12.20 ("מבנה שאלון בחינת הבגרות מסגרת ה־30%") קובע לשאלון 1262 פרק ראשון (עלילות הראשית) 2×40 = 80 נקודות ופרק שני (על אהבה וחסד / בין שאול לדוד) 1×20 = 20 נקודות – כמו המבנה המודפס. מסמך התובנות של תחום הדעת תנ"ך לחורף תשפ"ו (04.03.26) מציין באופן כללי שבחינות המועד היו "בסימן המיקוד בפרקי הלימוד ובחוקי המענה לתקופת הקורונה ותקופת המלחמה", אך לגבי שאלון 1262 הוא מביא רק את הציון הממוצע ואינו מפרט כללי מענה. לא נמצא מסמך רשמי ובו כללי מענה מיוחדים לשאלון זה במועד זה, ולכן מובאים כללי המענה המודפסים בשאלון: פרק ראשון – שתי השאלות 1–2 (40 נקודות לכל שאלה), ובכל שאלה סעיף א' חובה (25 נקודות) ועוד סעיף אחד מן הסעיפים ב'–ג' (15 נקודות); פרק שני – שאלה אחת מן השאלות 3–4 (20 נקודות), כל סעיפיה.

הערה לפתרונות: בפסוקים המצוטטים בפתרונות השם המפורש נכתב בצורת ה' (גם עם אותיות שימוש: וַה', לַה'); הצירוף "ה' אֱלֹהִים" שבבראשית ב–ג מובא כך. נוסח הפסוקים – נוסח המסורה, כתיב וקרי לפי הקרי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – סיפורי ראשית העולם והאנושות

(80 נקודות)

ענו על שתי השאלות 1–2 (לכל שאלה – 40 נקודות).

בכל שאלה, ענו על סעיף א – חובה (25 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (15 נקודות).

1. בריאת האדם בשני סיפורי הבריאה

(40 נקודות)

(ראו בנספח: רב סעדיה גאון ורמב"ם (מורה נבוכים, חלק א', פרק א') על "בצלמנו כדמותנו" (לשאלה 1, סעיף ב(2)), דברי ג' ברזילי, בראשית היתה משמעות (לשאלה 1, סעיף ג))

קראו בראשית, פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ט וגם פרק ב', פסוקים ז'–ט"ו.

ענו על סעיף א – חובה.

א. (1) תיאור בריאת האדם ותפקידו בעולם בפרק א' שונה מן התיאור שבפרק ב'.

הסבירו את השוני בין פרק א' ובין פרק ב' בנוגע לתיאור בריאת האדם ובנוגע לתיאור תפקיד האדם בעולם.

(15 נקודות)

(2) קראו פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ז ופרק ב', פסוק ז'.

יש הטוענים כי שני התיאורים של בריאת האדם משלימים זה את זה, ויש הטוענים כי שני התיאורים סותרים זה את זה.

לדעתכם, האם שני התיאורים של בריאת האדם משלימים זה את זה או סותרים זה את זה? הסבירו את תשובתכם, ובססו אותה על הכתוב בשני הפרקים. (10 נקודות)

(25 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

קראו פרק א', פסוק כ"ו.

(1) הסבירו שני קשיים תאולוגיים (דתיים־אמוניים) שעולים מפסוק זה. (5 נקודות)

(2) קראו את דברי הפרשנים שלפניכם.

רב סעדיה גאון: "בצלמנו כדמותנו - שליט".

רמב"ם: "וכיוון שהאדם התייחד בעניין מופלא מאוד שבו... ובשל אותו עניין, כלומר השכל האלוהי הדבק בו, נאמר על האדם שהוא בצלם אלוהים ובדמותו".

(מורה נבוכים, חלק א', פרק א')

לאיזה קושי מתייחסים הפרשנים, ומהו הפתרון שמציע כל אחד מהם לקושי? נמקו את תשובתכם, ובססו אותה על הכתוב. (10 נקודות)

(15 נקודות)

ג. קראו בראשית, פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ט, בראשית, פרק ב', פסוקים כ'–כ"ד וגם את דברי ג' ברזילי שלפניכם.

"ערך השוויון בין זכרים לנקבות מאפיין... את שני סיפורי הבריאה, אך כל אחד מהם מגיע אליו בנתיב אחר. למעשה, אפשר לראות כאן שני רבדים בשוויון האדם, הבנויים זה על גבי זה".

(ג' ברזילי, בראשית היתה משמעות, הוצאת ידיעות אחרונות – ספרי חמד, 2012, עמ' 57)

(1) הביאו ראיה אחת מסיפור הבריאה הראשון וראיה אחת מסיפור הבריאה השני המחזקות את דברי ג' ברזילי, והסבירו מדוע כל אחת מן הראיות האלה מחזקת את דבריו. (10 נקודות)

(2) הביאו ראיה אחת מסיפור הבריאה שבפרק ב' הסותרת את דברי ג' ברזילי, ונמקו מדוע ראיה זו סותרת את דבריו. (5 נקודות)

(15 נקודות)

2. החטא בגן עדן ותוצאותיו

(40 נקודות)

(ראו בנספח: דברי י' רובן, נטילת אחריות (לשאלה 2, סעיף ב(2)), רש"י על בראשית ג', כ"ב (לשאלה 2, סעיף ג(2)); המילים המודגשות בשאלון הן דיבור המתחיל וציטוט הפירוש, בסוגריים – תוספות הסבר שבשאלון)

קראו בראשית, פרק ג'.

ענו על סעיף א – חובה.

א. קראו פסוקים א'–ז'.

(1) על פי פסוק ו', הסבירו שלושה מאפיינים של פרי העץ האסור. (12 נקודות)

(2) על פי פסוקים ד'–ה' ופסוק ז', הסבירו שלושה מאפיינים נוספים של פרי העץ האסור.

בססו את תשובתכם על הכתוב. (13 נקודות)

(25 נקודות)

ב. ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

(1) קראו פסוקים ט'–י"ג.

בפסוקים אלה מובאות ארבע האשמות.

ציינו מה הן ההאשמות האלה, ומי מאשים את מי בכל האשמה. (8 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ד–כ"ד וגם את דברי י' רובן שלפניכם.

"הסירוב להכיר באחריות למעשיהם הוא שהחמיר את עונשם... מעונשם אנו למדים כי לחטא יש מחיר, ושמעשי האדם הם המעצבים את עתידו".

(י' רובן, נטילת אחריות – פרשת בראשית, מתוך אתר "ערכים" arachim.org.il)

י' רובן טוען בדבריו כי מעשי האדם מעצבים את עתידו.

על פי פסוקים י"ד–כ"ד, הסבירו כיצד מעשי האדם ומעשי האישה עיצבו את עתידם אחרי הגירוש מגן עדן.

(7 נקודות)

(15 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

ג. קראו פסוקים כ"ב–כ"ד.

יש הטוענים כי על פי פסוקים אלה ההתנהגות של האדם מעוררת באל חשש.

(1) הסבירו שני פרטים בפסוקים אלה שעשויים לבסס טענה זו. (8 נקודות)

(2) קראו את פירוש רש"י לפסוק כ"ב.

"היה כאחד ממנו. הרי הוא יחיד ב[עולמות] תחתונים כמו שאני יחיד ב[עולמות] עליונים; ומה היא יחידותו? לדעת טוב ורע, מה שאין כן בבהמה וחיה.

ועתה פן ישלח ידו [ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם] - ומשֻׁיְחֶיֶה לעולם הרי הוא קרוב להטעות [את] הבריות אחריו, ולומר אף הוא אלוה [כאלוהים]".

האם פירוש רש"י תומך בטענה שההתנהגות של האדם מעוררת באלוהים חשש או אינו תומך בטענה זו?

נמקו ובססו את תשובתכם על פירוש רש"י. (7 נקודות)

(15 נקודות)

פרק שני – נושאי הבחירה

(20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 3–4.

---

3. נעמי וכלותיה בדרך מארץ מואב

(20 נקודות)

(ראו בנספח: מדרש רות זוטא א' (לשאלה 3, סעיף א(2)))

על אהבה וחסד

קראו רות, פרק א'.

א. (1) קראו פסוקים ט'–י"ג.

יש הטוענים כי נעמי מתייחסת בחמלה אל כלותיה, ואחרים טוענים כי היא מתייחסת אליהן בריחוק.

הביאו ראיה לכל אחת מן הטענות, והסבירו אותה. (8 נקודות)

(2) קראו פסוקים א'–ח' ואת המדרש שלפניכם.

" 'ותאמר נעמי לשתי כלותיה', מפני מה הייתה מחזרת [מחזירה] אותן כדי שלא תתבייש בהן".

(מדרש רות זוטא א')

הסבירו כיצד פסוקים א'–ח' יכולים לתמוך בפרשנות זו של המדרש.

בססו את תשובתכם על הכתוב. (4 נקודות)

(12 נקודות)

ב. יש הטוענים כי בדברי נעמי בפסוק י"ג באה לידי ביטוי ביקורת כלפי אלוהים.

(1) הסבירו כיצד אפשר לבסס טענה זו על הפסוק. (5 נקודות)

(2) לדעתכם, האם הכתוב בפסוקים כ'–כ"א תומך בטענה זו או סותר אותה?

נמקו את תשובתכם. (3 נקודות)

(8 נקודות)

4. מות שאול בגלבוע

(20 נקודות)

(ראו בנספח: דברי יוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים (לשאלה 4, סעיף א(2)))

בין שאול לדוד

קראו שמואל א, פרק ל"א.

א. קראו פסוקים א'–י'.

(1) הסבירו מהו החשש של שאול, והאם הוא מוצדק. בססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) שאול יצא לקרב נגד הפלִשתים, אף על פי שניבאו לו כי ימות בקרב זה.

קראו את דברי יוסף בן מתתיהו שלפניכם.

"אם אין בני אדם מצפים בליבם לשום טובה אלא יודעים מראש, שיש להם הכרח למות, ולמות בתוך המלחמה, ועם זאת אינם מפחדים ואינם נבהלים מן הפורענות... - הרי סבורני שזאת היא ראיה [הוכחה] של ממש לגבורה. ודבר זה עשה שאול והוכיח, שכל השואפים לתהילה אחרי מותם מן היאה להם לפעול כך".

(יוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים, ספר שישי, עמ' 218)

הסבירו כיצד יוסף בן מתתיהו מציג את שאול, ומדוע הוא מציג אותו כך. (5 נקודות)

(10 נקודות)

ב. קראו פסוקים ו'–י"ג.

בפסוקים אלה מתוארים מעשים של הַשְׁפָּלָה ומעשים של חסד כלפי המתים.

(1) ציינו והסבירו שני מעשים של השפלה. (5 נקודות)

(2) ציינו והסבירו שני מעשים של חסד. (5 נקודות)

(10 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

רב סעדיה גאון ורמב"ם (מורה נבוכים, חלק א', פרק א') על "בצלמנו כדמותנו" (לשאלה 1, סעיף ב(2))

רב סעדיה גאון: "בצלמנו כדמותנו - שליט".

רמב"ם: "וכיוון שהאדם התייחד בעניין מופלא מאוד שבו... ובשל אותו עניין, כלומר השכל האלוהי הדבק בו, נאמר על האדם שהוא בצלם אלוהים ובדמותו".

(מורה נבוכים, חלק א', פרק א')

דברי ג' ברזילי, בראשית היתה משמעות (לשאלה 1, סעיף ג)

"ערך השוויון בין זכרים לנקבות מאפיין... את שני סיפורי הבריאה, אך כל אחד מהם מגיע אליו בנתיב אחר. למעשה, אפשר לראות כאן שני רבדים בשוויון האדם, הבנויים זה על גבי זה".

(ג' ברזילי, בראשית היתה משמעות, הוצאת ידיעות אחרונות – ספרי חמד, 2012, עמ' 57)

דברי י' רובן, נטילת אחריות (לשאלה 2, סעיף ב(2))

"הסירוב להכיר באחריות למעשיהם הוא שהחמיר את עונשם... מעונשם אנו למדים כי לחטא יש מחיר, ושמעשי האדם הם המעצבים את עתידו".

(י' רובן, נטילת אחריות – פרשת בראשית, מתוך אתר "ערכים" arachim.org.il)

רש"י על בראשית ג', כ"ב (לשאלה 2, סעיף ג(2)); המילים המודגשות בשאלון הן דיבור המתחיל וציטוט הפירוש, בסוגריים – תוספות הסבר שבשאלון

"היה כאחד ממנו. הרי הוא יחיד ב[עולמות] תחתונים כמו שאני יחיד ב[עולמות] עליונים; ומה היא יחידותו? לדעת טוב ורע, מה שאין כן בבהמה וחיה.

ועתה פן ישלח ידו [ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם] - ומִשֶּׁיִּחְיֶה לעולם הרי הוא קרוב להטעות [את] הבריות אחריו, ולומר אף הוא אלוה [כאלוהים]".

מדרש רות זוטא א' (לשאלה 3, סעיף א(2))

" 'ותאמר נעמי לשתי כלותיה', מפני מה הייתה מחזרת [מחזירה] אותן כדי שלא תתבייש בהן".

(מדרש רות זוטא א')

דברי יוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים (לשאלה 4, סעיף א(2))

"אם אין בני אדם מצפים בליבם לשום טובה אלא יודעים מראש, שיש להם הכרח למות, ולמות בתוך המלחמה, ועם זאת אינם מפחדים ואינם נבהלים מן הפורענות... - הרי סבורני שזאת היא ראיה [הוכחה] של ממש לגבורה. ודבר זה עשה שאול והוכיח, שכל השואפים לתהילה אחרי מותם מן היאה להם לפעול כך".

(יוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים, ספר שישי, עמ' 218)